

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

2016.10.22.

Gili Balázs

Bevezetés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat több, mint 20 éve kezdte a mérőhálózat automatizálását.

Ez idő alatt az érzékelők folyamatosan fejlődtek, van amelynek a gyártása megszűnt, helyére másik érzékelőt kellett keresni, van amely a mai napig is kapható.

Megjelentek új technológiák, illetve a mérőhálózat változásával újabb érzékelők bevonásával bővült a mérési program.

Tartalom

1. Léghőmérséklet
Légnedvesség
2. Szélmérés
3. Csapadékmérés
4. Cseppspektrummérő
5. Látástávolságmérő
6. Felhőalapterületmérő
7. Adatgyűjtő

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Léghőmérséklet, légnedvesség

Léghőmérséklet, légnedvesség

Integrált érzékelő, egyszerre két különböző paramétert mér a szűrő alatt található két érzékelővel.

Bal oldalon:

HMP45 – múlt, jelen

Jobb oldalon:

HMP110 – jelen, jövő

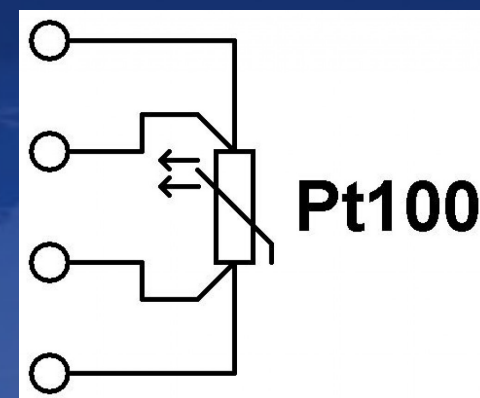

Léghőmérséklet, légnedvesség

Működési elv

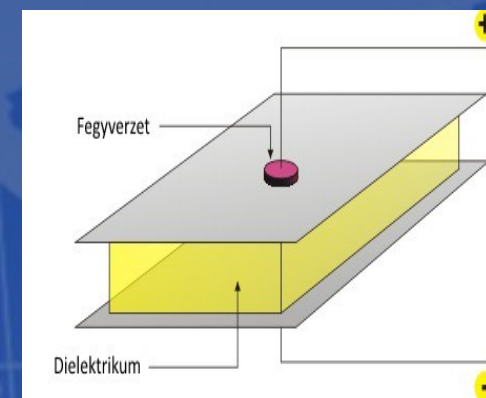
Léghőmérséklet

Pt100 hőellenállás, az ellenállás változása arányos a levegő hőmérséklet változásával

Légnedvesség

Kapacitív érzékelő. A kapacitásának változása arányos a levegő nedvesség tartalmának változásával

Léghőmérséklet, légnedvesség

HMP45

- ◆ Analóg kimenet
- ◆ A méréshez külön mérő-áramkör kell
- ◆ Egy csatornán egy érzékelő
- ◆ Nagyobb hibalehetőség a mérésben

HMP110

- ◆ Mérőérezékelő
- ◆ Soros kimenet /RS485/
- ◆ Egy csatornára több érzékelőt is fel lehet fűzni
- ◆ Mért értékeken kívül számít harmatpontot
- ◆ Csökken a mérőrendszer bizonytalansága
- ◆ Kevesebb vezeték

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Szélirány, szélesebesség

Szélirány, szélesebesség

Többféle mérési módszer

Forgómechanikájú

a szélesebesség és az -irány mérése külön érzékelőkkel történik

Ultrahangos

Termikus

a szélesebesség és az -irány mérése egy érzékelővel történik

Szélirány, szélesség

Forgómechanikájú

Az érzékelők egy keresztkaron helyezkednek el. A kötődobozba elhelyezett elektronika határozza meg a mérés módját. Amely lehet:

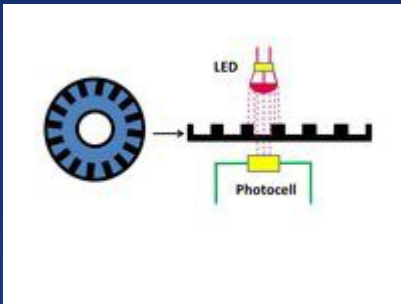
- ◆ Digitális
- ◆ Áramhurkos távadó
- ◆ RS485 távadó

Szélirány, szélesség

Forgómechanikájú

Működési elv

Optikai elven működik. A szélességmérőben egy fésűs tárcsa a szél sebességével arányos frekvenciát ad ki. A széliránymérőben egy 6 bites Gray kódú tárcsa $5,625^\circ$ -os felbontásban adja meg a szél irányát.

Szélirány, szélesebesség

Ultrahangos

Nem tartalmaz mozgó alkatrészt.
Gyakorlatilag nincs indulási küszöb.
Mérőérzékelő.

A kialakítása vonzza a madarakat,
hogy megpihenjenek, ez a mérés
pontosságát természetesen jelentősen
rontja.

Szélirány, szélesebesség

Ultrahangos

Működési elv

Az egymással szemben levő érzékelők párba vannak rendezve. Minden érzékelő adó és vevő is egyben. Meghatározott frekvenciájú hangot küldenek egymásnak és mérik a hang megérkezésének az idejét, amit a szél befolyásol. A kapott mérések kiértékelése megadja, a szél sebességét és irányát.

Szélirány, szélesebesség

Termikus

Mérőérzékelő.

Mér hőmérsékletet is.

Mérési pontossága rosszabb más mérési elvekhez képest.

Zordabb klímájú helyeken előnyös.

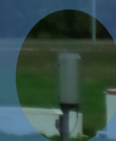
Működési elv

Működése hasonló az ultrahangoshoz, csak itt állandó árammal megtáplált fűtőellenállások hőmérséklet változását figyeli.

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Csapadékmérés

Csapadékmérés

Kétféle mérési módszer

Billenő edényes

Impulzus kimenet
0,1 mm felbontás

Súlyméréses

Mérőérzékelő
Soros kimenet
0,01 mm felbontás
Csapadék intenzitás
számítás

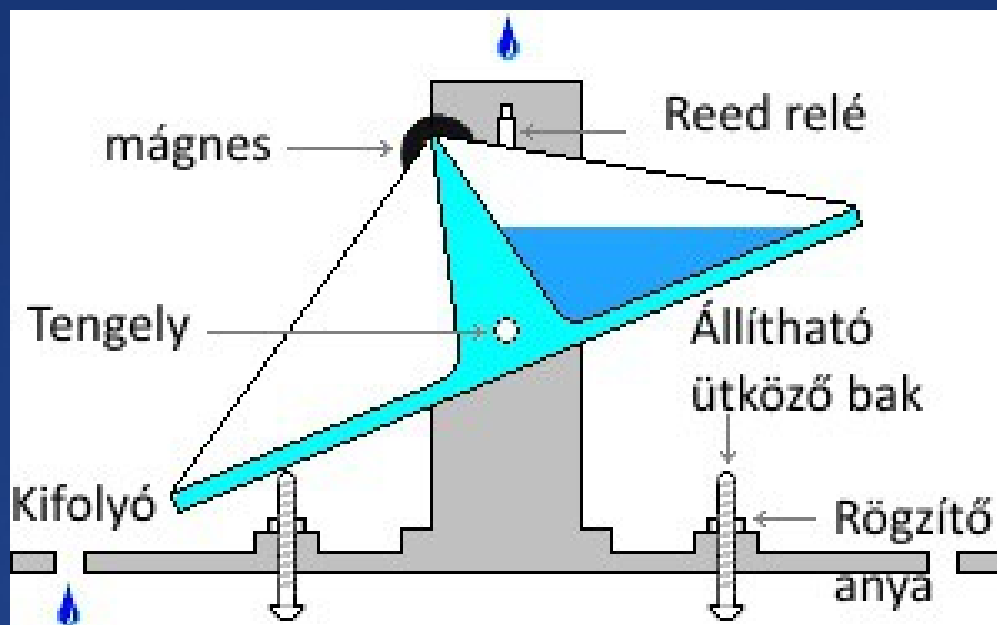

Csapadékmérés

Billenőedényes

Működési elv

A billenőedény egy speciális kettős tartály, amikor 0,1 mm csapadék hullik bele, akkor billen. Billenéskor a közepén elhelyezett mágnes áthalad a reed relé alatt és ad egy impulzust.

Csapadékmérés

Súlyméréses

Működési elv

A csapadék egy tartályban gyűlik, melynek méri a súlyát. Ahhoz, hogy 0,1 mm pontosságot el lehessen érni, 30l vizet is legalább 2g pontossággal kell mérni.

A szélhatást és a nem csapadékból származó súlynövekedést szoftveresen korrigálja.

Csapadékmérés

Billenőedényes súlyméréses

Külsőségeiben olyan, mint a billenőedényes, azonban a billenőedényben levő víz súlyát méri, folyamatosan ürít. Mivel jóval kisebb súlyt kell mérnie, ezért a felbontása 0,001 mm.

A szélhatást és a nem csapadékból származó hulló dolgokat hardveresen szűri ki.

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Cseppspektrummérő

Cseppspektrummérő

A hulló csapadék sebességét és átmérőjét méri, ebből az alábbi paramétereket számítja:

- ◆ Csapadék mennyiség
- ◆ Csapadék intenzitás
- ◆ Jelenidő kód
- ◆ Radar reflektivitás
- ◆ Kinetikus energia
- ◆ Látástávolság

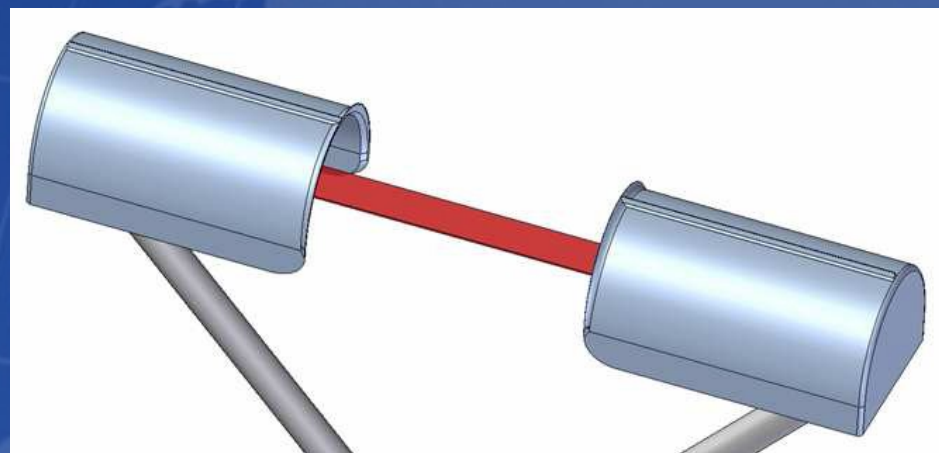
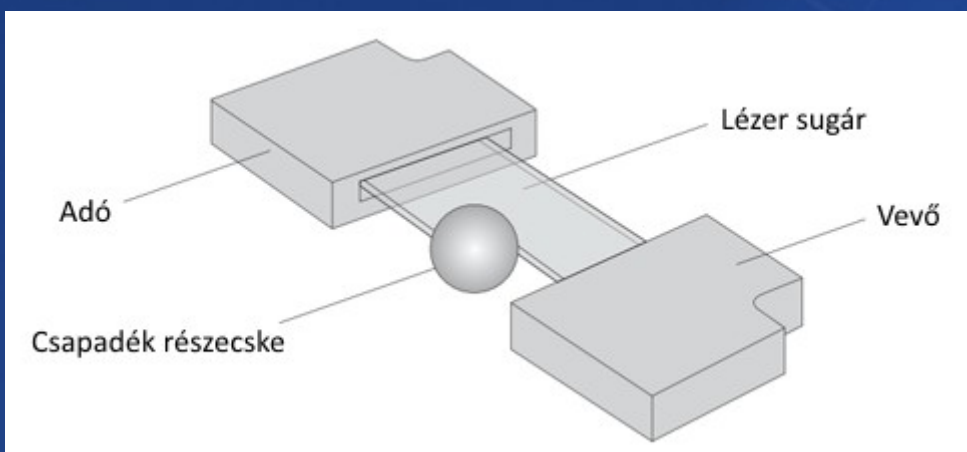

Cseppspektrummérő

Működési elv

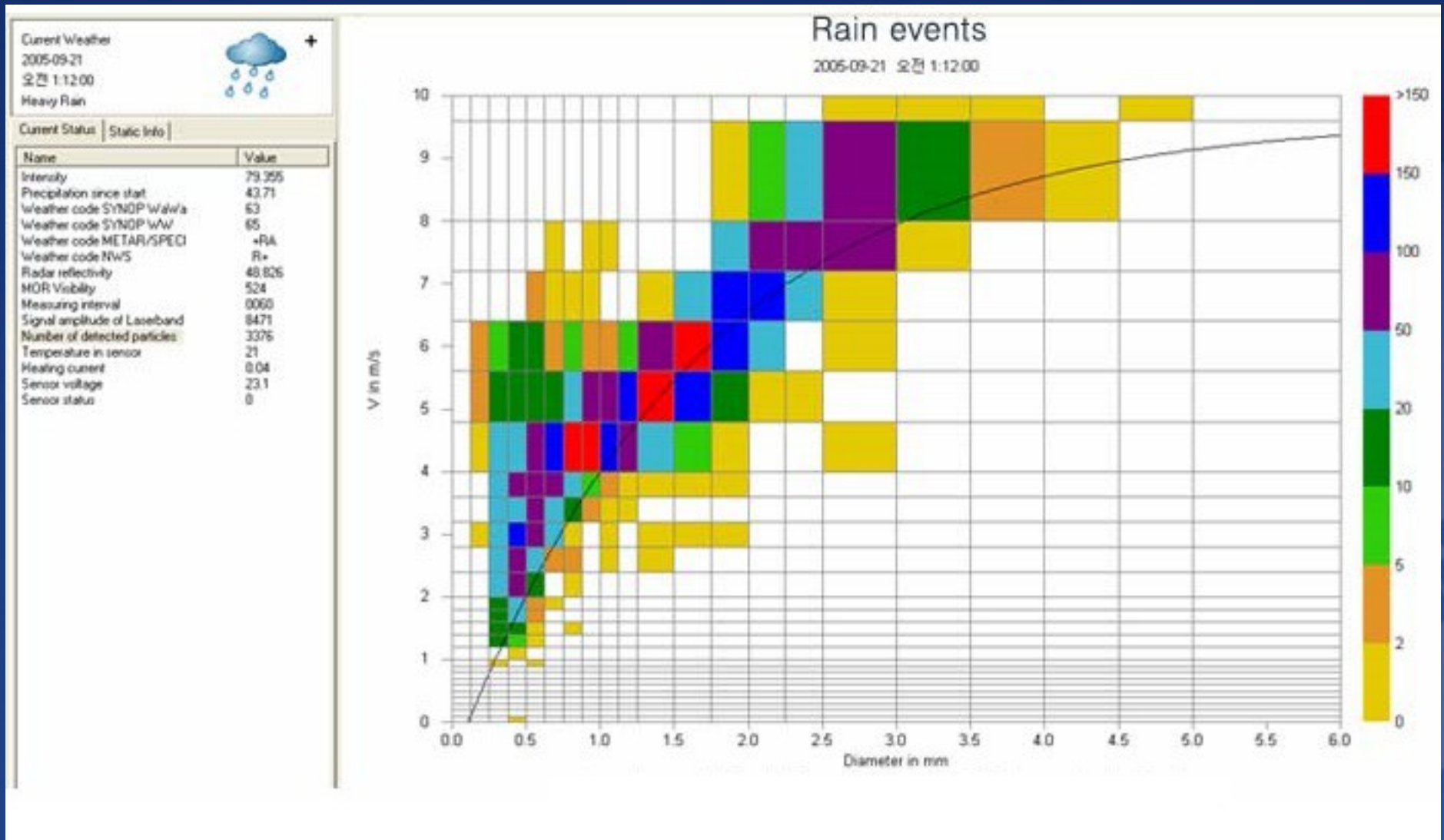
A két egymással szembe néző fej egyike az adó, mely több egymással párhuzamos lézer sugarat bocsájt ki, melyet a hulló részecske kitakar. A másik fej a vevő, ami figyeli, hogy mikor történik kitakarás.

Cseppspektrummérő

Eső cseppméret eloszlása

Látástávolságmérő

Látástávolságmérő

20000 m-ig tud MOR-t mérni
Csapadék detektorral és
hőmérővel kiegészítve
jelenidő szenzor, mely az
alábbi paramétereket képes
mérni:

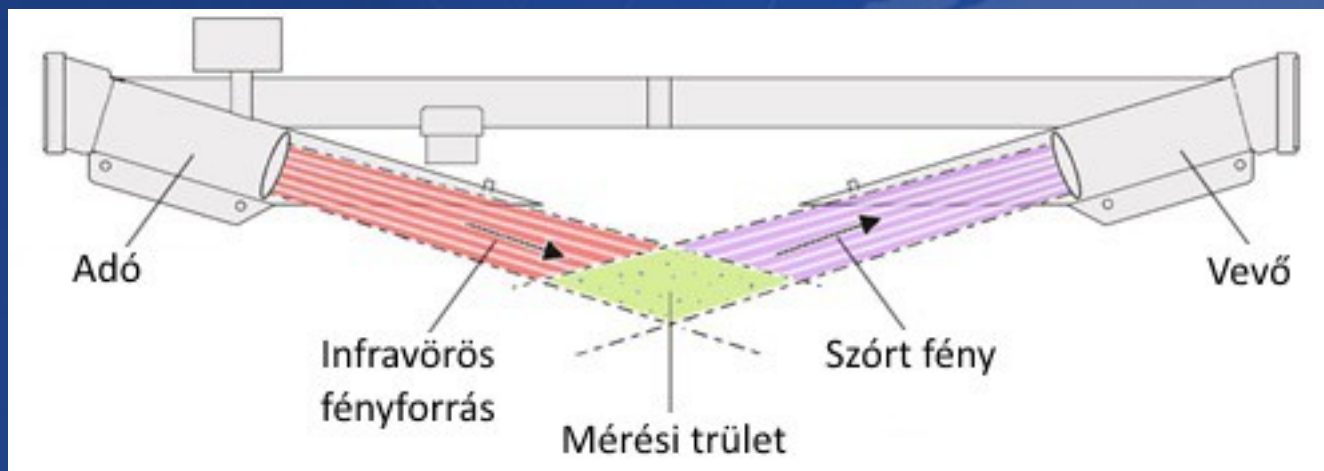
- ◆ Jelenidő kód
- ◆ Csapadék intenzitás
- ◆ Csapadék mennyiség
- ◆ Becsült hómagasság

Látástávolságmérő

Működési elv

Az adó és a vevő lefelé néz 45° -os szögben. Az adó által kibocsájtott infravörös fény a mért légréteg részecskéin a vevőbe szóródik. Minél erősebb a vett jel, annál rosszabb a látástávolság.

Felhőalpmérő

Felhőalappmérő

Pontszerű mérés

Egyszerre több felhőalapot is tud mérni
15000 m magasságig is ellát

Szoftveresen a pontszerű mérésekből
felhőborítottságot is tud számolni

A nyers mérési adataiból további
lehetőségek rejlenek

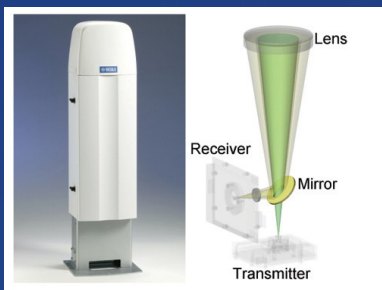
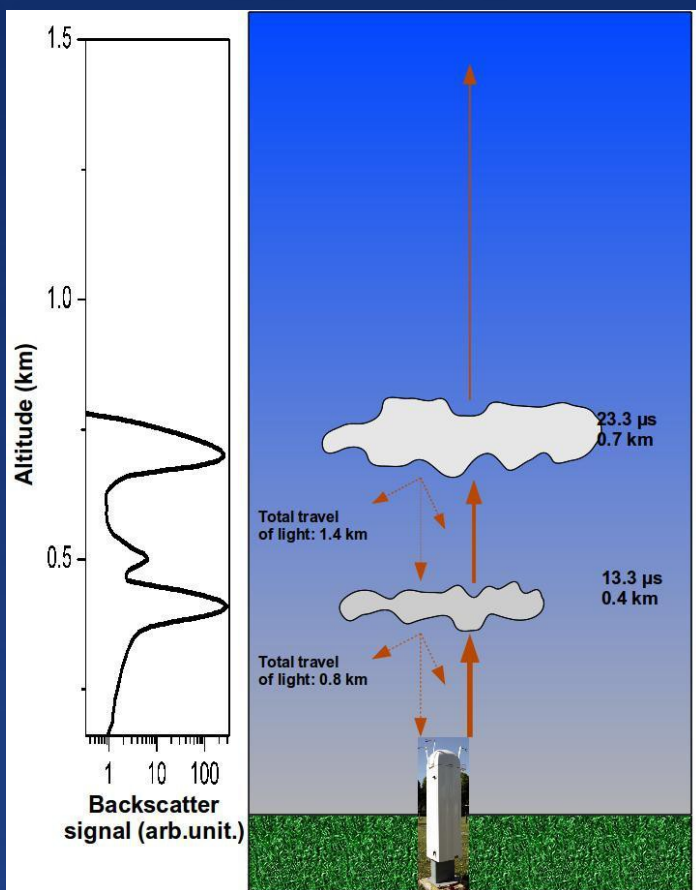
Felhőalappmérő

Működési elv

Az adó modul lézersugarat bocsájt ki, amely a légkörben levő részecskékből visszaszóródik. A vevő modul folyamatosan figyeli a visszaszórt fény erősségét, az eltelt időből meg a magasságot számítja ki.

A vett jelerősségek együttesen adják a visszaszórás profilt.

Megkülönböztetünk egy lencsés és két lencsés felhőalappmérőket.

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Adatgyűjtő

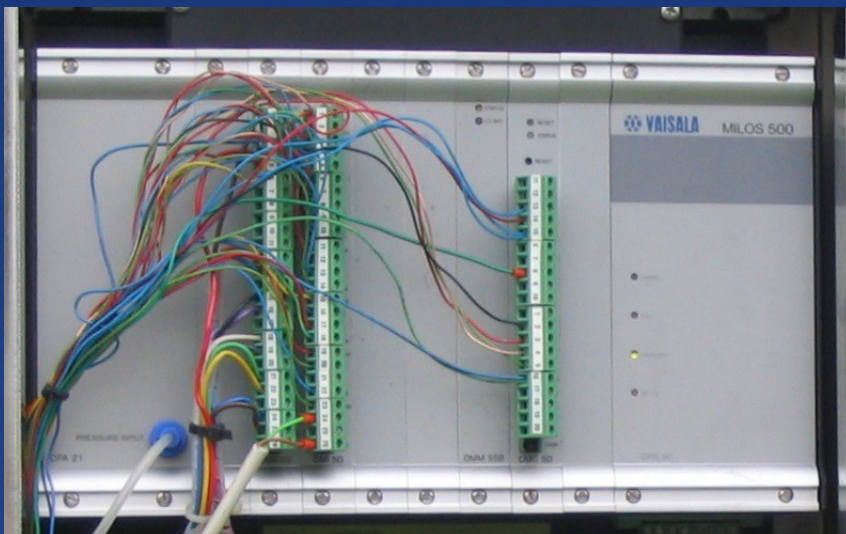

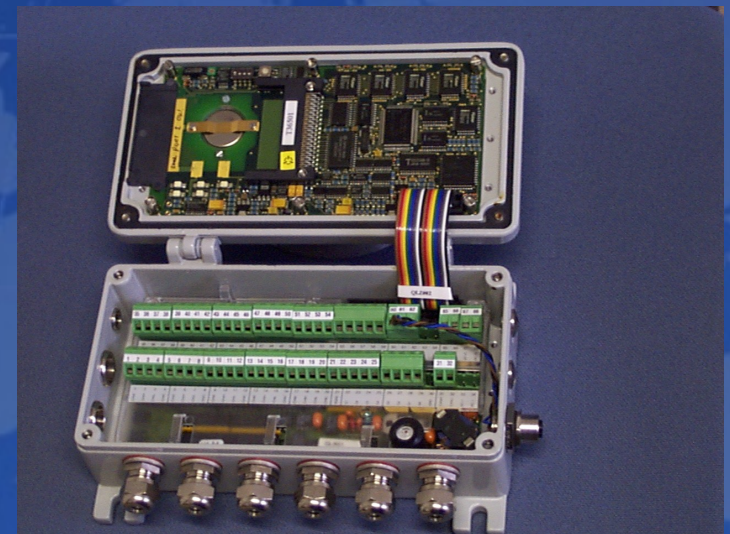
Adatgyűjtő

A kezdetek

Analóg érzékelők csatlakoztatására van kialakítva. Főként a QLC50-nek van kevés soros portja. Termék támogatásuk megszűnt, de jelenleg is meghatározó számban üzemelnek a mérőhálózatban.

MILOS500

QLC50

Adatgyűjtő

A folytatás

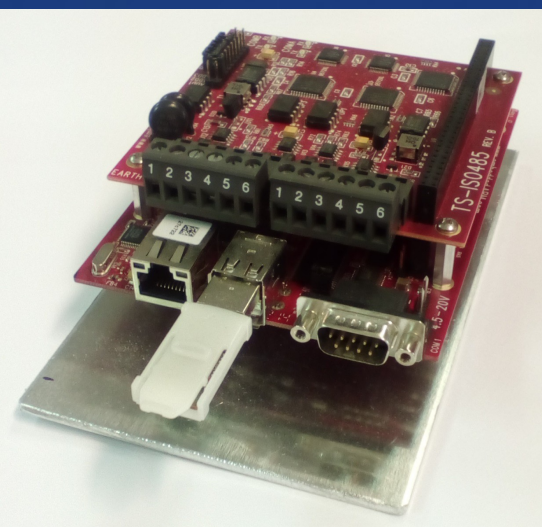
QML201

A MILOS500 és a QLC50 közös „gyermeke”. Annyi analóg csatornája van, mint a QLC50-nek, de jóval több soros porttal bővíthető.

ODL

Saját fejlesztés. ARM architektúrájú Linux-os számítógép. Legnagyobb előnye, hogy minden felmerülő igény megvalósítására alkalmas, a határt a hardveres erőforrások jelentik.

Földfelszíni meteorológiai mérőműszerek napjainkban

Köszönöm a figyelmet!